Վիճակագրական արտադրանք – Փոստային և սուրհանդակային գործունեություն (Փոստային և սուրհանդակային ծառայություն (ամսական/ եռամսյակային/))

Գործընթացներ	Ենթագործընթացներ	Ենթագործընթացի նկարագրություն
Կարիքների ձևակերպում		
	1.1 Կարիքների բացահայտում	Պարբերաբար իրականացվում է վիճակագրական հաշվետվական ձևում ցուցանիշների փոփոխություններ՝ կապված վիճակագրական տվյալներ օգտագործողների տեղեկատվության նկատմամբ պահանջարկի փոփոխության հետ:
	1.2 Խորհրդակցում և կարիքների հաստատում	Տեղեկատվության հավաքման հետ կապված պարզաբանումներ տրամադրելու նպատակով՝ աշխատանքային քննարկումներ են իրականացվել վիճակագրական տեղեկատվություն ներկայացնող շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ:
	1.3 Արտադրանքի նպատակների սահմանում	Պարբերաբար ուսումնասիրվում է վիճակագրական տեղեկատվության օգտագործողների կարծիքը՝ կապված Արմստատի հնգամյա և տարեկան վիճակագրական ծրագրերի հետ՝ ինչպես առաջարկվող նոր ցուցանիշների ընդգրկման, այնպես էլ առկա ցուցանիշների վերաբերյալ նրանց վերաբերմունքի, ակնկալիքների ու պահանջմունքների բացահայտման նպատակով: Վիճակագրական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվության օգտագործողների կարծիքների ուսումնասիրությունն իրականացվում է ինչպես նրանց հետ աշխատանքային քննարկումների անցկացման, այնպես էլ Արմստատի պաշտոնական կայքում առկա «Օգտագործողների բավարարվածության հետազոտության հարցաթերթի» միջոցով (տես՝ https://www.armstat.am/am/?nid=131 հղումը):
	1.4 Հասկացությունների որոշում	-
	1.5 Տվյալների առկայության ստուգում	Տվյալների հավաքումն իրականացվում է վիճակագրական հաշվետվական ձևի միջոցով՝ համապատասխան տարեկան ու հնգամյա վիճակագրական ծրագրերի:

		Տեղեկատվության հավաքման համար առկա չեն այլ վարչական և ոչ վիճակագրական աղբյուրներ:
	1.6 Բիզնես մոդելի նախապատրաստում	Մինչ վիճակագրական հաշվետվական ձևի ընդունումը ՀՀ ՎՊԽ կողմից և ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից դրա պետական գրանցումը, որպես նորմատիվ իրավական ակտ, իրականացվում է դրանում ներառված ցուցանիշների և դրանց վերաբերյալ լրացման հրահանգի մասով աշխատանքային քննարկումներ տարբեր շահագրգիռ մարմինների, գիտական կազմակերպությունների, օգտագործողների հետ, ինչպես նաև հաշվի է առնվում միջազգային փորձագետների կարծիքը:
Նախագծում		
	2.1 Արդյունքների նախագծում	Տվյալները հավաքվում են «Պաշտոնական վիճակագրության մասին» օրենքի և «Հնգամյա վիճակագրական ծրագրի» հիման վրա, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի 2016թ. հունիսի 20-ի «Վիճակագրական տվյալների հավաքման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 05-Ն և «Տարեկան վիճակագրական ծրագիրը հաստատելու մասին» որոշումների, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի 2018թ. նոյեմբերի 12-ի ««Փոստային և սուրհանդակային գործունեության մասին» վիճակագրական հաշվետվական ձևը և դրա լրացման հրահանգը հաստատելու մասին թիվ 64-Ն որոշման հիման վրա:
	2.2 Փոփոխականների նկարագրությունների նախագծում	Վիճակագրական ցուցանիշների հավաքման համար հաստատված վիճակագրական հաշվետվական ձևը կազմված է 3 բաժնից՝ 1. ամսական, որը ներառում է թվով 15 վիճակագրական ցուցանիշներ 2. եռամսյակային, որը ներառում է թվով 18 վիճակագրական ցուցանիշներ 3. տարեկան, որը ներառում է թվով 14 վիճակագրական ցուցանիշներ Ցուցանիշների հավաքման նպատակով կիրառվում է Տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգչի 2-րդ խմբագրությունը (ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարի N 1579-Ն 10.12.2019թ. հրաման ՀՀ ԳՏ 04.11.2013թ. 30/ (474).1) (տես՝ https://www.armstat.am/am/?nid=370 հղումը):
	2.3 Տվյալների հավաքման նախագծում	Վիճակագրական տեղեկատվության հավաքումն իրականացվում է ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի կողմից հաստատված վիճակագրական

		հաշվետվական ձևի միջոցով: Տեղեկատվության հավաքումն իրականացվում է համատարած դիտարկման եղանակով:
	2.4 Գլխավոր համակցության և ընտրանքի նախագծում	Գլխավոր համակցության նախագծումն իրականացվում է ոլորտի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ապահովման նպատակով: Այդ նպատակով իրականացվում է նախապես հայտնի փոստային և սուրհանդակային գործունեության ոլորտի կազմակերպությունների գործունեության փաստի վերաբերյալ տեղեկատվության ստացում՝ բոլոր հնարավոր աղբյուրներից, որին անմիջապես հետևում է այդ կազմակերպությունների իրազեկումը վիճակագրական դիտարկման դաշտ ընդգրկվելու վերաբերյալ, ապա համապատասխան վիճակագրական տեղեկատվության հավաքումը: Ընտրանքի նախագծման անհրաժեշտություն առկա չէ:
	2.5 Մշակման և վերլուծության նախագծում	Տեղեկատվության հավաքումից հետո վիճակագրական ցուցանիշները ենթարկվում են թվաբանական և տրամաբանական ստուգումների, որոնց հիման վրա, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաև տեղեկատվություն ներկայացնող համապատասխան կազմակերպությունների հետ կապ հաստատելու միջոցով, իրականացվում են համապատասխան ճշգրտումներ: Ցուցանիշների վերաբերյալ ոչ արժանահավատ, թերի կամ աղավաղումներով տեղեկատվության ներկայացման դեպքում համաձայն ՀՀ «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի» 169.2 հոդվածի պահանջների ըստ անհրաժեշտության իրականացվում է նաև ստուգման գործընթաց, որի արդյունքում ճշգրտման են ենթարկվում ցուցանիշների վերաբերյալ նախորդող ժամանակաշրջանի տվյալները:
	2.6 Արտադրության համակարգերի և գործընթացի նախագծում	Տեղեկատվության հավաքումից մինչև դրա հրապարակումն իրականացվող բոլոր գործընթացների մասով կատարվում են նախապատրաստական աշխատանքներ, մասնավորապես կապված ռեսպոնդենտներին համապատասխան իրազեկումներով ապահովելու, աշխատակիցներին անհրաժեշտ մասնագիտական դասընթացների միջոցով վերապատրաստելու և այլնի հետ:
Կառուցում		
	3.1 Հավաքման գործիքի	Տեղեկատվության հավաքման իրականացման և դրա համար անհրաժեշտ վիճակագրական

	կառուցում	հաշվետվական ձևը և դրա լրացման հրահանգը առկա են ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային տեսքով (տես՝ https://www.armstat.am/am/?nid=547 հղումը):
	3.2 Գործընթացի բաղադրիչների կառուցում կամ ամրապնդում	Առկա են տեղեկատվության ստուգաճշտման համար անհրաժեշտ մեթոդական ցուցումներ ու հրահանգներ: Մուտքագրման ծրագրային փաթեթում (Microsoft Office Access) առկա է մուտքագրված տվյալների թվաբանական ու տրամաբանական ստուգումների իրականացման համար անհրաժեշտ գործիքներ՝ հանրագումարների, տրամաբանական կապերի, կազմակերպությունների գրանցման, նույնականացման ու հարկային կոդերի համապատասխանության և այլ ավտոմատ ստուգումների համակարգեր:
	3.3 Տարածման բաղադրիչների կառուցում կամ ամրապնդում	Տեղեկատվության տարածման համար առկա են ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային տարբերակներով տեղեկատվության հրապարակման հնարավորություններ՝ ամսական, և եռամսյակային պարբերականությամբ՝ համաձայն տարեկան վիճակագրական ծրագրի:
	3.4 Գործընթացների կարգավորում	Վիճակագրական արտադրանքի ստացումն իրականացվում է իրար հաջորդող հետևյալ փուլերով՝ 1. տեղեկատվության հավաքում, 2. թվաբանական և տրամաբանական ստուգումներ և ճշգրտումներ, 3. տեղեկատվության մուտքագրում նախապես մշակված համակարգչային մուտքագրման ծրագրի միջոցով (Microsoft Office Access ծրագրային փաթեթ), 4. ստացված ամփոփ տեղեկատվության համեմատում համապատասխան դինամիկ շարքերի հետ, 5. տեղեկատվության տարածում ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային եղանակով՝ տարեգրքերում, տեղեկատվական զեկույցներում, վիճակագրական ժողովածուներում, ինչպես նաև տեղեկատվության պաշտոնական հայցման դեպքում պաշտոնական պատասխան գրությունների միջոցով:
	3.5 Արտադրության համակարգի փորձարկում	Պայմանավորված վիճակագրական հաշվետվական ձևում ցուցանիշների փոփոխությունների հետ մուտքագրման ծրագրային փաթեթը պարբերաբար ենթարկվում է համապատասխան փոփոխությունների: Ըստ անհրաժեշտության իրականացվում է նաև ծրագրային փաթեթի

		թեստավորում:
	3.6 Վիճակագրական բիզնես գործընթացի փորձարկում	Ցուցանիշի վիճակագրական հաշվետվական ձևում ընդգրկմանը զուգահեռ իրականացվում է վերջինիս դաշտային փորձաքննություն՝ պարզելու ռեսպոնդենտների կողմից ցուցանիշի տրամադրման հնարավորությունները, ինչպես նաև փորձարկելու դրա նկատմամբ նրանց ընկալումը:
	3.7 Արտադրության համակարգի վերջնականացում	Իրականացվում են վիճակագրական հաշվետվական ձևում առկա ցուցանիշների լրացման վերաբերյալ մեթոդաբանական պարզաբանումների կազմում և տրամադրում վիճակագրական տեղեկատվություն տրամադրողներին (ռեսպոնդենտներին): Ամփոփվում են տեղեկատվություն ներկայացնողների հետ ցուցանիշների վերաբերյալ աշխատանքային քննարկումների արդյունքում ձեռք բերված համաձայնությունները:
Հավաքում		
	4.1 Գլխավոր համակցության և ընտրանքի ձևավորում	Փոստային և սուրհանդակային գործունեության ոլորտի տեղեկատվության հավաքման համատարած դիտարկման արդյունքում ձևավորվում է տեղեկատվության գլխավոր համակցությունը, որն իր մեջ ներառում է այդ ոլորտով զբաղվող բոլոր կազմակերպություններից հավաքված վիճակագրական տեղեկատվությունը:
	4.2 Հավաքման կազմակերպում	Վիճակագրական տեղեկատվության հավաքման կազմակերպման համար իրականացվում է դիտարկման ենթակա նախապես հայտնի կազմակերպությունների քանակին համապատասխան վիճակագրական հաշվետվական ձևի և ըստ անհրաժեշտության դրա լրացման հրահանգի տպագրության պատվերի ձևավորում, դրանց տպագրություն և բաշխում համապատասխան կազմակերպություններին: Միաժամանակ վիճակագրական հաշվետվական ձևն ու դրա լրացման հրահանգը հասանելի են նաև Արմստատի պաշտոնական կայքում: Առկա են էլեկտրոնային եղանակով հաշվետվությունների հավաքման համար անհրաժեշտ ցանցային միջոցներ: Կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների պատասխանատու աշխատակիցներն ունեն համապատասխան գիտելիքներ և հմտություններ վիճակագրական տեղեկատվության հավաքման գործընթացի կազմակերպման համար:
	4.3 Հավաքման	Վիճակագրական տեղեկատվության հավաքումն

	իրականացում	իրականացվում է ինչպես Արմստատի տարածքային ստորաբաժանումների, մարզային վարչությունների, այնպես էլ Արմստատի կենտրոնական ապարատի համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանման միջոցով՝ առձեռն, փոստի և էլեկտրոնային համակարգի միջոցներով համաձայն 20.06.2016թ. ՀՀ ՎՊԽ «Վիճակագրական տվյալների հավաքման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 05-Ն որոշման:
	4.4 Հավաքման վերջնականացում	Հավաքված տեղեկատվությունը թվաբանական և տրամաբանական ստուգաճշտման ենթարկվելուց հետո մուտքագրվում է էլեկտրոնային միջավայր: Տեղեկատվության մուտքագրումն իրականացվում է ինչպես մեխանիկական, այնպես էլ տեղեկատվությունն էլեկտրոնային միջավայր անմիջապես ներմուծելու եղանակով:
Մշակում		
	5.1 Տվյալների ինտեգրում	Իրականացվում է Արմստատի մարզային վարչություններից ստացվող համապատասխան տեղեկատվության միավորում մեկ միասնական տվյալների բազայում, որի արդյունքում բացառվում են կրկնությունները:
	5.2 Դասակարգում և կոդավորում	Իրականացվում է ըստ կազմակերպության գործունեության հիմնական տեսակի կոդավորման աշխատանքներ համաձայն Տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգիչի (NACE, rev 2), ինչպես նաև մարզային և տարածքային միավորների կոդավորում՝ համաձայն նախապես սահմանված կարգի:
	5.3 Վերանայում և հաստատում	Իրականացվում է թերի կամ աղավաղումներով ներկայացված տեղեկատվության ստուգաճշտում, ինչպես նաև ոչ ճիշտ կոդավորված տեղեկատվության համապատասխանեցում նախապես հաստատված դասակարգիչների պահանջներին: Ըստ անհրաժեշտության իրականացվում է նաև կազմակերպությունների պետական ռեգիստրում գրանցման, նույնականացման և հարկային մարմնում գրանցման համապատասխան կոդերի վավերացում՝ օգտագործելով Արմստատի կողմից վարվող բիզնես ռեգիստրի և որպես վարչական տեղեկատվության աղբյուր օգտագործվող ՀՀ արդարադատության նախարարության իրավաբանական անձանց պետական գրանցում իրականացնող մարմնի կողմից տրամադրված տեղեկատվությունը:
	5.4 Խմբագրում և	Իրականացվում է բացակայող տեղեկատվության

	իմպուտացիա	համալրում ցուցանիշների նախորդ ժամանակահատվածի վերաբերյալ ներկայացված տվյալներով՝ դրանց վերաբերյալ այլընտրանքային տեղեկատվության բացակայության դեպքում: Համալրված տեղեկատվությունը հաջորդող ժամանակահատվածում տվյալների առկայության պարագայում ենթակա են ճշգրտման:
	5.5 Նոր փոփոխականների և միավորների ձևավորում	Գնահատումներ և լրահաշվարկներ այլ ցուցանիշների հաշվարկման համար առկա չեն:
	5.6 Կշիռների հաշվարկում	Քանզի փոստային և սուրհանդակային գործունեությամբ զբաղվող կազմակերպությունների կողմից ներկայացված տեղեկատվությունը ապահովում է այդ ոլորտի վիճակագրության ամբողջականությունը, հետևաբար լրացուցիչ կշիռների հաշվարկման անհրաժեշտություն չի առաջանում:
	5.7 Ագրեգատների հաշվարկում	Մուտքագրված տեղեկատվության հիման վրա իրականացվում է ամփոփ տվյալների ստացում ըստ առանձին վիճակագրական ցուցանիշների՝ նախապես մշակված համակարգչային ծրագրի միջոցով:
	5.8 Տվյալների ֆայլերի վերջնականացում	Հաճախ, ելնելով օպերատիվ վիճակագրական տվյալների ստացման անհրաժեշտությունից, նախնական տեղեկատվության հիման վրա կատարվում է նախնական ցուցանիշների հաշվարկ, որոնք հետագայում ենթակա են ճշգրտման:
Վերլուծություն		
	6.1 Նախնական արդյունքների նախապատրաստում	Ստացված ամփոփ տեղեկատվության հիման վրա իրականացվում է վիճակագրական ցուցանիշների խմբավորումների, ինդեքսների, ինչպես նաև դինամիկ շարքերի կառուցում: Մասնավորապես, հաշվարկվում են փոստային և սուրհանդակային գործունեության հիմնական ցուցանիշները՝ առաքվել է փոստ ((տոննա) և (հազ. հատ)), դրանից ստացված հասույթներ և ծախսեր (հազ. դրամ): Ստացված ցուցանիշների հաշվարկն օգտագործվում է նաև ըստ աշխատողների թվաքանակով որոշվող չափերի կազմակերպությունների վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվության ներկայացման, ինչպես նաև ցուցանիշների դինամիկ շարքերի կառուցման համար:
	6.2 Արդյունքների վավերացում	Ցուցանիշների ստացման ողջ ընթացքում խստորեն պահպանվում են դրանց ստացման մեթոդաբանական պահանջները՝ համաձայն նախապես սահմանված դասակարգումների,

		մեթոդաբանական ուղեցույցների և վիճակագրական հաշվետվական ձևի լրացման հրահանգի:
	6.3 Արդյունքների մեկնաբանում և բացատրում	Ամփոփ ցուցանիշների ստացումից հետո իրականացվում է դրանց տրամաբանական վերլուծում՝ օգտագործելով տնտեսությունում տեղի ունեցող տարաբնույթ երևույթների ազդեցությունը նշված ոլորտի վրա:
	6.4 Բացահայտման հսկողության կիրառում	Խստորեն պահպանվում են ինչպես հրապարակման ենթակա, այնպես էլ վիճակագրական տեղեկատվություն օգտագործողների կողմից հայցվող վիճակագրական ցուցանիշների գաղտնիությունը, այն է դրանց զերծ լինելը անհատական (անվանական) տեղեկություններից, համաձայն «Պաշտոնական վիճակագրության մասին օրենքի» և 2001 թվականի հունիսի 25-ի «Վիճակագրական գաղտնիքի պահպանման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ ՎՊԽ N 53 որոշման (տես՝ http://www.armstat.am/file/doc/99454478.pdf հղումը):
	6.5 Արդյունքների վերջնականացում	Մինչ ամփոփ տեղեկատվության տարածումն իրականացվում է փոստային և սուրհանդակային գործունեության վերաբերյալ ամփոփ ցուցանիշների վերլուծություն՝ ըստ դրանց դինամիկ շարքերի:
Տարածում		
	7.1 Ելքային համակարգերի արդիականացում	Իրականացվում են հրապարակման ենթակա վիճակագրական ցուցանիշների վերաբերյալ համապատասխան աղյուսակների պատրաստում և վերջնական ճշգրտման աշխատանքներ, ինչպես նաև կատարվում է դինամիկ շարքերի արդիականացում: Անհրաժեշտության դեպքում նաև փոփոխություններ և/կամ լրացումներ են կատարվում համապատասխան ցուցանիշի հասկացություններում և մեթոդաբանական պարզաբանումներում:
	7.2 Տարածման արտադրանքների արտադրում	Տարածվող արտադրանքների համար իրականացվում են արտադրման բոլոր քայլերը՝ բացատրական տեքստի, աղյուսակների, գծապատկերների և այլ նյութերի նախապատրաստում, այդ արտադրանքների խմբագրում և դրանց համապատասխանեցում հրապարակման ստանդարտներին: Վիճակագրական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը հայերեն, անգլերեն և ռուսերեն լեզուներով հրապարակվում է ներքոհիշյալ տարեգրքերի, վիճակագրական ժողովածուների և տեղեկատվական ամսական զեկույցների միջոցով. 1. Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք

		(տես՝ https://www.armstat.am/am/?nid=586 հղումը): 2. Հայաստանի Հանրապետության մարզերը և Երևան քաղաքը թվերով (տես՝ https://www.armstat.am/am/?nid=80&id=2203 հղումը): 3. Հայաստանը թվերով (տարեկան) (տես՝ https://www.armstat.am/am/?nid=80&id=2219 հղումը): 4. Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը (ամսական) (տես՝ https://www.armstat.am/am/?nid=82 հղումը):
	7.3 Տարածման արտադրանքների թողարկման կառավարում	Վիճակագրական տեղեկատվության տարածումը կատարվում է համապատասխան Արմստատի հնգամյա և տարեկան վիճակագրական ծրագրերով նախատեսված ժամանակացույցի: Վիճակագրական տեղեկատվություն ներկայացնողների կողմից ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվության փոփոխման կամ ճշգրտումների կատարման դեպքում համապատասխան փոփոխությունների և ճշգրտումների են ենթարկվում նաև Արմստատի կողմից արդեն իսկ հրապարակված ցուցանիշները:
	7.4 Տարածման արտադրանքների խթանում	Արմստատի պաշտոնական կայքում ներկայացված տարատեսակ տեղեկատվությունը (ցուցանիշներ, մեթատվյալներ, հրազեկումներ, ոլորտի վերաբերյալ նորություններ, տվյալների բազաներ և այլն) ոչ միայն միջոց է վիճակագրական, այլ նաև՝ Արմստատի գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվության տարածմանը, ինչը խթանում է ոլորտի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը:
	7.5 Օգտագործողների աջակցության կառավարում	Վիճակագրական տեղեկատվություն օգտագործողների կողմից չհրապարակվող ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվության պաշտոնական հայցման դեպքում հնարավորության սահմաններում իրականացվում է լրացուցիչ ցուցանիշների հաշվարկ և տրամադրում նրանց՝ միաժամանակ պահպանելով վիճակագրական տեղեկատվության նկատմամբ գաղտնիության սկզբունքը:
Գնահատում		
	8.1 Գնահատման միջոցների հավաքում	Ըստ անհրաժեշտության իրականացվում է միևնույն աղբյուրից և/կամ համապատասխան կազմակերպությունների վերաբերյալ վարչական ռեգիստրներից ստացվող տեղեկատվության հավաքում՝ համեմատություններ իրականացնելու

		նպատակով:
	8.2 Գնահատման իրականացում	Վիճակագրական ցուցանիշների որակի կառավարման տեսանկյունից իրականացվում են միևնույն աղբյուրից ստացվող, տարբեր հաշվետվական ձևերում արտացոլված միևնույն կազմակերպությունների վերաբերյալ տեղեկատվության համեմատություններ: Տեղեկատվության որակի գնահատման համար տեղեկատվական հիմք են հանդիսանում նաև վարչական ռեգիստրները, օրինակ, ՀՀ արդարադատության նախարարության իրավաբանական անձանց պետական գրանցում իրականացնող մարմնի և/կամ ֆինանսների նախարարության կողմից տրամադրվող համապատասխան տեղեկատվությունը:
	8.3 Գործողությունների ծրագրի համաձայնեցում	Համեմատվող միևնույն ցուցանիշի վերաբերյալ, տարբեր աղբյուրներից ստացվող տեղեկատվության միջև անհամապատասխանությունների հայտնաբերման դեպքում իրականացվում է դրանց հնարավոր պատճառների բացահայտում, որի հիման վրա իրականացվում են համապատասխան վերջնական ճշգրտման աշխատանքներ: